

SADRŽAJ

Velika polarizacija dionika - proizvođača i trgovaca - o sadržaju, obuhvatu i ciljevima Zakona

Odbačena inicijativa za utvrđivanje zlouporabe Ericsson Nikole Tesle
AZTN odobrio koncentraciju Antena FM-a i Obiteljskog radija

Ytong porobeton nema vladajući položaj na tržištu pa ga nije niti zlouporabio

Europska komisija u 2015. donijela 376 odluka iz područja tržišnog natjecanja

Talijanski kartel automata za hranu i piće

Kazna proizvođaču cinka zbog zloporabe

Sud ukinuo odluku talijanske agencije

Odobrena koncentracija hotelskih lanaca Marriott i Starwood

OKRUGLI STOL O NACRTU ZAKONA O ZABRANI NEPOŠTENIH TRGOVINSKIH UVJETA U LANCU OPSKRBE HRANOM

Velika polarizacija dionika - proizvođača i trgovaca - o sadržaju, obuhvatu i ciljevima Zakona

Zakon bi trebao poboljšati položaj domaćih proizvođača hrane, osobito malih i srednjih, u odnosu na trgovačke lance. AZTN bi mogao biti nositelj njegove provedbe, jer zadovoljava uvjete iz Komunikacije EK da propis provodi institucija koja može primati anonimne prijave, ima ovlasti za vođenje postupaka i provođenje istražnih radnji

Predložak o kojem danas razgovaramo tek je grubi nacrt budućeg Zakona o zabrani nepoštenih trgovinskih uvjeta u lancu opskrbe hranom. Široka radna skupina još uvijek radi na prijedlogu nacrtu Zakona, a sveobuhvatna javna rasprava o njemu tek slijedi.

Današnji okrugli stol stoga je tek uvertira i predstavlja još jedan doprinos nastojanima da se u nacrt zakona unesu najbolja moguća rješenja" - rekao je Mladen Cerovac, predsjednik Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja sudjelujući na okruglom stolu koji su u Zagrebu 7. srpnja 2016. organizirali Zbor agrarnih novinara Hrvatskog novinarskog društva i Društvo agrarnih novinara Hrvatske na temu nacrtu Zakona o zabrani nepoštenih trgovinskih uvjeta u lancu opskrbe hranom.

Sudionici Okruglog stola

- Krunoslav Karalić, pomoćnik ministra poljoprivrede,
- Željko Pravdić, pomoćnik ministra gospodarstva
- Mladen Cerovac, predsjednik Vijeća AZTN-a,
- Goran Pajnić HUP - Udruga prehrambene industrije i poljoprivrede,

- Božica Marković iz Hrvatske gospodarske komore,
- Hrvoje Gregurić, predsjednik Saveza udruga povrćara,
- Mato Brlošić i Mladen Jakopović, Hrvatska poljoprivredna komora,
- Rašeljka Maras, Cromilk
- Mijo Prgomet, Hrvatska udruga proizvođača pekarskih i slastičarskih proizvoda

Zakon bi trebao poboljšati položaj domaćih proizvođača hrane, osobito malih i srednjih, u odnosu na trgovačke lance.

Cilj je propisa kojemu je nositelj izrade Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, uređenje tržišta u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, a očekivani učinak bi trebao biti povoljniji tržišni položaj proizvođača hrane u Hrvatskoj. Sličan propis ima 20-ak članica Europske unije, čija su zakonska rješenja poslužila kao jedna od podloga za pripremu propisa u Hrvatskoj.

AZTN u radnoj skupini

Predstavnici Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja sudjeluju u radnoj skupini koja priprema nacrt Zakona, a prema sadašnjoj verziji prijedloga, AZTN bi trebao biti i nositelj njegove provedbe. Naime, AZTN zadovoljava uvjete iz Komunikacije EK o rješavanju problema nepoštenih trgovaca praksi među poduzetnicima iz srpnja 2014., prema kojima takav propis može provoditi institucija koja može primati anonimne prijave i ima ovlasti za vođenje postupaka i provođenje istražnih radnji. Uz to, praksa u EU pokazuje da je određeni broj država članica nadležnost za provođenje toga propisa povjerilo tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja.

"Nacrt koji imamo u ovom trenutku je vrlo ambiciozan i ima veoma široki obuhvat, a naslanja

se na Komunikaciju Europske komisije kojom EU potiče države članice da donesu poseban propis kojim bi se uspostavili pravedniji odnosi u lancu distribucije hranom. Naime, na razini cijele EU je uočeno kako je uslijed konsolidacije trgovine došlo do izrazite asimetrije u pregovaračkoj snazi između trgovaca na jednoj strani i dobavljača - malih i srednjih poduzetnika - na drugoj. Lako postoje drugi propisi kojima se takve prakse mogu rješavati primjenom građanskog prava u sudskim postupcima, mali i srednji poduzetnici ih rijetko koriste zbog visokih troškova i "faktora straha" od raskida poslovog odnosa od strane trgovaca. Međutim, važno je znati distinkciju između zlouporebe vladajućeg položaja koja je regulirana Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja i zlouporebe položaja koja proizlazi iz snage trgovca u odnosu na male i srednje proizvođače", kazao je Cerovac.

Ona je istakao kako nacrt Zakona razrađuje četiri glavna oblika

NOSITELJ IZRADE JE MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA U SURADNJI S MINISTARSTVOM GOSPODARSTVA

AZTN ne utvrđuje damping niti kontrolira cijene

Cerovac se posebno osvrnuo na prozivke kako Agencija ne sankcionira prodaju poljoprivrednih proizvoda (osobito mlijeka i povrća) u trgovackim lancima po dampinškim cijenama. "Prije svega, Agencija nije regulator cijena, a utvrđivanje eventualnog dampinga je, sukladno Zakonu o trgovini, u nadležnosti Ministarstva

gospodarstva odnosno Euroopske komisije. "Kada je riječ o nadležnostima koje propisuje Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija ima ovlasti za utvrđivanje zlouporebe vladajućeg položaja primjenom predatorskih cijena. Međutim, analiza strukture tržišta maloprodaje koju AZTN redovito provodi, pokazuje kako u Hrvatskoj nijedan trgovac nije u vladajućem položaju" - rekao je Cerovac.

nepoštenе prakse putem korištenja značajne pregovaračke snage koje je uočila Europska komisija. Riječ je o retroaktivnoj zlouporebi neodređenih ili nepotpunih uvjeta iz ugovora, prekomjerno i nepredviđeno prenošenje troškova ili rizika na drugu ugovornu stranu, korištenje povjerljivih informacija i nepošteno raskidanje poslovog odnosa.

Četiri glavna oblika nepoštenе prakse

"Takve temeljne postavke koje proizlaze iz Komunikacije EK, u prijedlogu zakona nije poželjno mijenjati. Sve ostalo što bi se eventualno moglo uključiti je pitanje dogovora svih dionika na tržištu" - naglasio je on. Međutim, upozorio je kako se na taj zakon nikako ne može gledati kao na

propis kojim bi se riješili svi problemi domaćih proizvođača hrane, štitili domaći proizvođači niti branio uvoz.

"To Hrvatska kao članica Unije ne smije raditi niti je to prihvatljivo sa stajališta politike tržišnog natjecanja" - naglasio je Cerovac. Uz to, naglasio je, taj Zakon ne može biti supstitut za primjenu brojnih drugih postojećih propisa poput Zakona o trgovini ili propisa koji se odnose na pitanja kvalitete proizvoda.

Trgovci ne žele zakon

Upravo su obuhvat zakona i različiti interesi malih, srednjih i velikih proizvođača odnosno trgovaca koji njime moraju biti pomireni, ključni problem u ovoj fazi izrade prijedloga nacrtu. Naime, iz rasprave u Novinarskom

VAŽNO JE RAZLIKOVATI ZLOUPORABU VLADAJUĆEG POLOŽAJA REGULIRANU ZAKONOM O ZAŠТИTI TRŽIŠNOG NATJECANJA I ZLOUPORABU POLOŽAJA KOJA PROIZLAZI IZ SNAGE TRGOVCA U ODНОSU NA MALE I SREDNJE PROIZVOĐAČE

domu bila je vidljiva velika polarizacija u shvaćanju ciljeva zakona; dok proizvođači smatraju da im on treba pružiti maksimalnu zaštitu i riješiti probleme plasmana robe koji su osobito izraženi nakon ruskog embarga, jer se u hrvatsku prelijevaju viškovi iz EU po izrazito niskim cijenama, veliki proizvođači misle da bi takav zakon mogao dodatno otežati položaj proizvodnje. Trgovci su, pak, stava kako je zakonska regulacija NTP-a prekruta te se zalažu za donošenje kodeksa.

S obzirom na to, svi su sudionici rasprave u Novinarskom domu suglasni kako su potrebne dodatne analize kojima bi se potkrijepila rješenja iz budućeg Zakona te da je poželjno da se u raspravu uključi što širi krug zainteresiranih. a

Odbačena inicijativa za utvrđivanje zlouporabe Ericsson Nikole Tesle

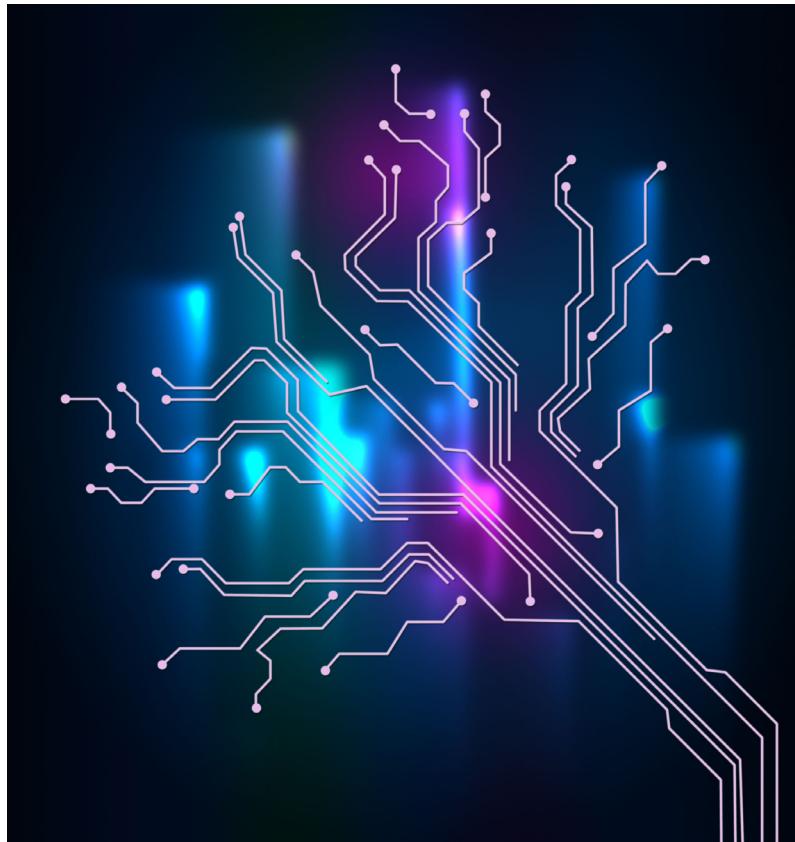
U detaljnom ispitivanju stanja na mjerodavnom tržištu nesporno je utvrđeno da je Ericsson NT izložen jakoj konkurenciji zbog čega se ne može ponašati u značajnoj mjeri neovisno o svojim stvarnim ili mogućim konkurentima, potrošačima, kupcima ili dobavljačima

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja odbacila je inicijativu za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja protiv Ericsson Nikole Tesle (Ericsson NT) jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Naime, Agencija je utvrdila kako u konkretnom slučaju Ericsson NT nema vladajući položaj na mjerodavnom tržištu pa nije niti mogao počiniti zlouporuhabu vladajućeg položaja.

Provjera svih dimenzija tržišta

Naime, u inicijativi koju je zaprimio AZTN, navodi se kako Ericsson NT svima, osim krajnjim kupcima, odbija daljnju prodaju opreme, dijelova i licenci za telekomunikacijske sustave poduzetnika Mitel Networks Corporation, a s ciljem uništenja mreže poddistributera i preu-

! AGENCIJA JE ANALIZIRALA NEKOLIKO DIMENZIJA KOMPLEKSNOG I DINAMIČNOG TRŽIŠTA, A ANALIZA JE POKAZALA DA SE NA NJEMU, OSIM ERICSSON NT-A, NATJEĆE JOŠ NAJMANJE SEDAM GLOBALNIH PROIZVODAČA

zmanja dominacije na tržištu, kao i nametanja netržišne cijene krajnjim korisnicima. Kako bi provjerila navode iz inicijative, Agencija je provedla opsežno i detaljno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu.

Mjerodavno tržište definirano je kao prodaja, ugradnja,

nadogradnja i održavanje kućnih telefonskih centrala u Hrvatskoj.

Tržište obuhvaća sve kućne telefonske centrale, neovisno o tehnologiji odnosno platformi na kojoj se temelje.

Utvrđujući tržišnu snagu konkurenata koji djeluju na mjerodavnom tržištu, Agencija je analizirala nekoliko dimenzija tržišta: specifičnosti i dinamiku tržišta prodaje, ugradnje, nadogradnje i održavanja kućnih telefonskih centrala, uvjete pristupa tržištu i zapreke pristupa tržištu te pregovaračku snagu kupaca kućnih telefonskih centrala u smislu njihove ekonomske važnosti za prvotnog dobavljača, kao i mogućnosti prelaska na konkurentne dobavljače.

Analiza je pokazala da je riječ o kompleksnom i dinamičnom tržištu na kojem se osim Ericsona NT natjeće još najmanje sedam globalnih proizvo-

đača čije proizvode u Hrvatskoj zastupa i/ili distribuira više poduzetnika.

Zamjena i nadogradnje sustava

Nesporno je utvrđeno da je Ericsson NT na mjerodavnom tržištu izložen jekoj konkurenčiji zbog čega se ne može ponašati u značajnoj mjeri neovisno o svojim stvarnim ili mogućim konkurentima, potrošačima, kupcima ili dobavljačima.

Navedeno je izraženo i kroz činjenicu da krajnji korisnici odnosno potrošači, mogu kućnu telefonsku centralu ili sustav jednog proizvođača (u cijelosti ili dijelu) zamijeniti ili nadograditi/proširiti proizvodima, dijelovima i komponentama drugih proizvođača, na način da se ugradi takva centrala drugog proizvođača i poveže sa već postojećom centralom.

Postojeću centralu, bila ona stara ili nova, kupac uvijek može staviti izvan funkcije te umjesto

toga može nabaviti neku drugu opremu za komunikaciju, bilo koje tvrtke i proizvođača. Pri ocjeni uvjeta pristupa tržištu i pregovaračke snage kupaca, Agencija je u obzir uzela činjenicu da su najznačajniji i najveći kupci na tržištu telefonskih centrala u Hrvatskoj obveznici javne nabave (državna tijela, institucije i sl.).

S aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, javnom nabavom proizvoda i usluga se svim zainteresiranim dobavljačima omogućava pristup tržištu pod jednakim uvjetima, uz pretpostavku da su uvjeti iz natječaja određeni na objektivan, transparentan i nediskriminirajući način.

Tako se osigurava izbor poduzetnika koji nudi najbolji omjer cijene i kvalitete proizvoda odnosno usluga. Također, analizom je nesporno utvrđeno da srednji i veliki kupci Ericsona NT imaju značajnu pregovaračku snagu te da imaju mogućnost brzog prelaska na konkurentne dobavljače.

Slijedom svega, Agencija je utvrdila kako u konkretnom slučaju Ericsson NT nema vladajući položaj na mjerodavnom tržištu pa nije niti mogao počiniti zlouporabu vladajućeg položaja. Stoga u ovom slučaju nema dostatnih indicija za pokretanje postupka protiv Ericsona NT po službenoj dužnosti. a

AZTN odobrio koncentraciju Antena FM-a i Obiteljskog radija

S obzirom da je Antena FM provela koncentraciju bez prethodne ocjene Agencije, AZTN je pokrenuo postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je istraživanjem oblika vlasničkog povezivanja zagrebačkih poduzetnika Mega produkcija i Media dom s više poduzetnika i nakladnika medija, stekla saznanja da je tijekom 2014. poduzetnik Antena FM stekao 100 posto udjela u temeljnog kapitalu nakladnika Obiteljski radio.

Iako se takva promjena u kontroli smatra koncentracijom poduzetnika, njeni su sudionici propustili izvršiti obvezu prijave te transakcije AZTN-u pa ih je Agencija pozvala da podnesu prijavu koncentracije. Konačna prijava je zaprimljena u svibnju 2016.

Prema podacima iz prijave koncentracije i njezinim dopunama, kao i temeljem saznanja i podataka koje Agencija ima o konkretnim tržištima, vidljivo je da je osnovna djelatnost Antene FM pružanje usluga produkcije radijskog programa, a osnovne djelatnosti Obiteljskog radija

su proizvodnja i emitiranje radijskog programa. Utvrđeno je da koncentracija ima učinak na mjerodavnim tržištima djelatnosti radija i radijskog oglašavanja na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Prije provedbe koncentracije na tom je području bio prisutan isključivo Obiteljski radio, dok je Antena FM na njega ušla tek stjecanjem kontrole nad Obiteljskim radijom. Stoga provedbom koncen-

tracije nije došlo do promjena u strukturi mjerodavnog tržišta.

Obiteljski radio je, s tržišnim udjelom između 15 i 20 posto, vodeći takmac na oba tržišta. Međutim, na tržištima postoji značajan konkurentski pritisak, budući da na njima djeluje sedamnaest tržišnih takmaka, od kojih su najznačajniji HRT – Radio Sljeme, Radio 101 te Plavi radio, Radio Kaj i Enter Zagreb.

Agencija je pažljivom analizom svih činjenica i podataka ocijenila da provedba koncentracije nema značajan učinak na tržišno natjecanje. Takav zaključak potkrpepljuje i činjenica da na javni poziv za dostavljanje primjedbi i mišljenja na koncentraciju objavljen na mrežnim stranicama AZTN-a nije zaprimljen nijedan podnesak.

Međutim, s obzirom da je Antena FM provela koncentraciju bez prethodne ocjene Agencije, AZTN je pokrenuo postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere. a

KUĆNU TELEFONSKU CENTRALU JEDNOG PROIZVOĐAČA POTROSACI MOGU ZAMIJENITI ILI NADGRADITI PROIZVODIMA DRUGIH PROIZVOĐAČA

Ytong porobeton nema vladajući položaj na tržištu pa ga nije niti zloupорabio

U postupku je AZTN utvrdio da je porasti beton materijal u dovoljnoj mjeri zamjenjiv s drugim građevinskim materijalima za gradnju zidova, a na tako utvrđenom tržištu Ytong porobeton nema vladajući položaj

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja utvrdila je da poduzetnik Ytong porobeton nije narušio tržišno natjecanje zloupорabom vladajućeg položaja na hrvatskom tržištu distribucije građevinskog materijala za gradnju zidova.

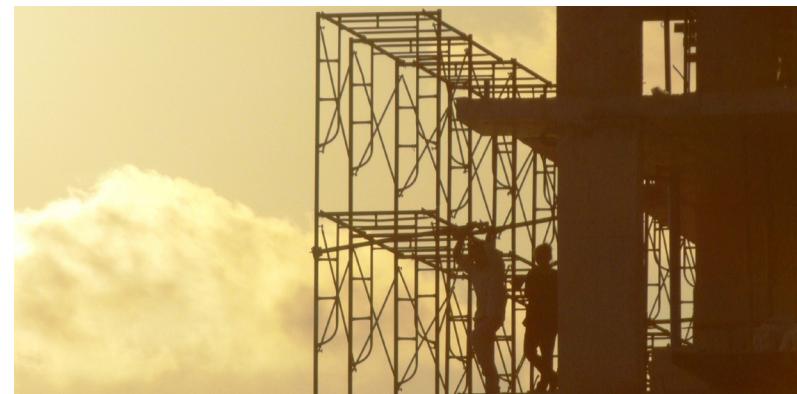
Inicijativu za pokretanje postupka podnio je poduzetnik Tegula projekt, navodeći da je Ytong porobeton već dugi niz godina uvoznik i distributer porastog betona (porobetona, siporexa) robne marke Ytong te je ujedno, u svibnju 2015., postao uvoznik i distributer porastog betona Lea. Riječ je o novoj marki porastog betona koja se proizvodi u tvornici Ytong u Tuzli. Tegula projekt je u inicijativi tvrdio da je isključivi cilj distribucije betona marke Lea bila eliminacija konkurenčije. Naime, Tegula projekt je tvrdio da je iz cijenika porastog betona marke LEA i popusta koje je Ytong odobravao kupcima, vidljivo da je prodajna cijena toga proizvoda manja od nabavne, čime

Ytong porobeton želi s tržišta potpuno eliminirati konkurenčiju, prije svega Tegulu projekt.

Ključ postupka-mjerodavno tržište

Agencija je postupak protiv Ytong porobetona pokrenula u siječnju 2016. Tegula projekt tržište porastog betona smatra zasebnim tržištem jer proizvode od porastog betona ne smatra zamjenjivima s drugim građevnim proizvodima za gradnju zidova (primjerice, ciglom i blokovima od opeke, gipskartona i slično). S druge strane, Ytong se očitovao da proizvode od porastog betona treba tretirati kao dio cjelokupnog tržišta građevinskih materijala za zidanje zidova. Stoga je u postupku bilo

! **VLADAJUĆI POLOŽAJ JE OSNOVNA PREPOSTAVKA ZA UTVRĐENJE ZLOUPORABE**

ključno utvrditi mjerodavno tržište. Konkretno, trebalo je utvrditi zamjenjivost porobetona s drugim vrstama građevinskih materijala za gradnju zidova, osobito drugih vrsta betona, s obzirom na cijenu, način i svrhu uporabe porobetona. Agencija je očitovanja o međusobnoj zamjenjivosti tih proizvoda zatražila od većeg broja sudionika na tržištu (građevinskih tvrtki iz područja stanoigradnje) te relevantnih stručnih institucija - od Hrvatske komore

arhitekata, Hrvatske komore inženjera građevinarstva, Hrvatske gospodarske komore - Udrženja industrije nemetal i građevinskog materijala, Udrženja graditeljstva pri HGK, Hrvatske udruge poslodavaca - Udruge industrije nemetal, građevinskog materijala i ruderstva do Građevinskog fakulteta u Zagrebu.

Mišljenja struke i vještaka
Uz to, Ytong je dostavio mišljenje stalnih sudskeh vještaka građevin-

ske struke kao i nalaze naručenog nezavisnog ispitivanja stajališta potrošača o zamjenjivosti građevinskih materijala. Pažljivo ocjenjujući sva očitovanja, mišljenja kao i druge podatke i utvrđene činjenice, Agencija je zaključila da je porobeton u dovoljnoj mjeri zamjenjiv s drugim građevinskim materijalima za gradnju zidova (opečni zidni elementi, vapnenosilikatni zidni elementi, betonski zidni elementi, zidni elementi od porastog betona, zidni elementi od umjetnog kamena, zidni elementi od prirodnog kamena). Slijedom toga je kao mjerodavno tržište utvrđeno tržište distribucije građevinskog materijala za gradnju zidova. Budući da tako utvrđeno mjerodavno tržište uključuje širi spektar međusobno zamjenjivih građevinskih materijala za gradnju zidova, Ytong porobeton, se s obzirom na svoj tržišni udjel, ne nalazi se u vladajućem položaju, a to predstavlja osnovnu prepostavku za utvrđenje zlouporabe. a

Europska komisija u 2015. donijela 376 odluka iz područja tržišnog natjecanja

U skladu s političkom platformom, u fokusu EK su, kao i godinu ranije, bili postupci i odluke na područjima digitalnog tržišta, energetike, finansijskih usluga, borbe protiv utaje poreza...

Margarethe Vestager,
Povjerenica EK za tržišno natjecanje

Europsko gospodarstvo polako se oporavlja nakon nedavne gospodarske i finansijske krize, a radom obavljenim u području tržišnog natjecanja u 2015. znatno se doprinijelo nizu ključnih političkih prioriteta Europske komisije, kao što su "poticanje otvaranja novih radnih mesta, rasta i ulaganja te stvaranje povezanog jedinstvenog digitalnog tržišta, otporne energetske unije te šireg i poštenijeg jedinstvenog tržišta" navodi se u Izvješću Europske komisije o politici tržišnog natjecanja u 2015. godini koje je Komisija u lipnju podnijela Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija.

Veza između tržišnog natjecanja i investicija

Logika na kojoj počiva politika tržišnog natjecanja je jasna: konkurenčni pritisak potiče poduzeća na ulaganje, zbog čega postaju učinkovitiji, razvijaju nove teh-

Odluke Europske komisije u području tržišnog natjecanja u 2015.:

Koncentracije - ukupno prijavljeno:	360
Koncentracije - ukupno odluka:	320
Uvjetno dopuštene uz mjere	22
Dopuštene na 2. razini bez mjera	1
Dopuštene na 1. razini	297
Zabranjene	-
Karteli (nagodbe)	8
Karteli (zabrana)	2
Zlouporabe (commitments)	2
Zlouporabe (utvrđene)	4

nologije i stvaraju bolje i jeftinije proizvode. Potrošači nemaju izravnu korist od ulaganja nego od učinka koji ulaganje ima na parametre tržišnog natjecanja kao što su izbor, kvaliteta i cijena.

Komisija u izvješću navodi kako simulacije ekonometrijskih modela pokazuju da je zbog odluka Komisije o koncentracijama i kartelima nakon pet godina došlo do povećanja ulaganja od 0,7 posto. Također, podrobno su opisani djelovanje, postupci i odluke

u području provođenja politike tržišnog natjecanja u svrhu uspostave jedinstvenog digitalnog tržišta, uspostave europske energetske unije, u sektoru finansijskih usluga, industrijske politike te na polju borbe protiv utaje poreza, koja su, između ostalog, detektirana kao iznimno važna za europski rast i konkurentnost.

Tri stupa jedinstvenog digitalnog tržišta

Komisija smatra da jedinstveno digitalno tržište mora biti mjesto na kojem svi sudionici, i veliki i mali, mogu razvijati inovativne proizvode te se natjecati na temelju vlastitih zasluga.

Brzi razvoj u digitalnom gospodarstvu tvorcima politika predstavlja izazov, ali ne na način da se revidiraju zakonodavstvo i alati tržišnog natjecanja nego tako da se instrumenti politike tržišnog natjecanja brzo prilagođavaju posebnim značajkama digitalnih tržišta. Komisija je u svibnju 2015. donijela strategiju jedinstvenog

digitalnog tržišta. Strategija obuhvaća niz od 16 ciljanih mjera temeljenih na tri stupa: 1. boljem pristupu potrošača i poduzeća digitalnoj robi i uslugama diljem Europe, 2. stvaranju pravih okolnosti i ravnopravnih uvjeta kako bi digitalne mreže i inovativne usluge procvale, 3. maksimalnom povećanju potencijala za rast digitalnog gospodarstva.

U tom smislu, jedan od pri-marnih ciljeva provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u industriji jest potaknuti sve sudionike na inovacije, jer je cilj osigurati da europski potrošači imaju što je moguće veći izbor inovativnih proizvoda.

Kao dva najznačajnija postupka koje vodi na digitalnom tržištu Komisija izdvaja istražni postupak protiv Google te postupak protiv Amazona u distribuciji e-knjiga. Važnima Komisija navodi i postupke usmjerene na poticanje učinkovitog tržišnog natjecanja u telekomunikacijskom sektoru u kojem su osobito važnu ulogu imali postupci kontrole koncentracija. Za ilustraciju je EK izdvojila postupke Orange/Jazztel, Telefonica/Hutchinson, Telenor / TeliaSonera itd.

Zbog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća kojom će se od 15. lipnja 2017. u Europi ukinuti naknade za roaming, 2015. je bila prekretnica za europske korisnike mobilne komunikacije. Cilj provedbe propisa u ovome

području bio je zaštiti tržišno natjecanje kako bi se osigurale neprekidne inovacije u korist europskih potrošača.

Kao posebno važne u tom segmentu Komisija izdvaja dva odvojena postupka koja vodi protiv Qualcomm, najvećeg svjetskog dobavljača radiočipova, koji se upotrebljavaju u potrošačkim elektroničkim uređajima.

Pet povezanih dimenzija energetske politike

Za stvaranje snažne energetske unije s ambicioznom klimatskom politikom potrebna je temeljna transformacija europskog energetskog sustava. Stoga je Komisija u veljači 2015. predstavila Okvirnu strategiju za otpornu energetsku uniju s naprednom klimatskom politikom. U pet međusobno povezanih dimenzija politike ("energetska sigurnost, solidarnost i povjerenje", "potpuno integrirano europsko energetsko tržište", "energetska učinkovitost koja pridonosi ograničavanju potražnje", "dekarbonizacija gospodarstva" i "istraživanje, inovacije i konkurentnost") utvrđeni su ciljevi energetske unije te koraci koje će Komisija poduzeti za njihovo ostvarivanje.

U tom kontekstu, provedba propisa o zaštiti tržišnog natjecanja ključnu ulogu ima u poticanju integracije tržišta u energetskoj uniji, jer se njome uvelike korigiraju protutržišna djelovanja

Savjetovanje o neovisnosti nacionalnih tijela

Kao važno postignuće u 2015. godini Komisija izdvaja i javno savjetovanje koje je pokrenula o neovisnosti tijela za zaštitu tržišnog natjecanja te dodatnom poboljšanju alata koje na raspolažanju imaju nacionalna tijela za tržišno natjecanje. Savjetovanjem koje je pokrenula u studenome 2015., Komisija je javnost i dionike pozvala da podijele svoja iskustava i pruže povratne informacije o mogućem zakonodavnom

djelovanju EU-a u svrhu dodatnog unapređenja alata za provedbu i sankcioniranje kojima se koriste nacionalna tijela za tržišno natjecanje. Savjetovanje je zaključeno u veljači, a u travnju je u EU Parlamentu održana rasprava temeljem njegovih rezultata. Oko 80 posto sudionika savjetovanja smatra da je potrebno poduzeti mjere kojima bi se nacionalna tijela dodatno osnažila i sposobila za učinkovitije izvršenje svojih zadaća.

SIMULACIJE POKAZUJU DA JE ZBOG ODLUKA O KONCENTRACIJAMA I KARTELIMA NAKON PET GODINA DOŠLO DO POVEĆANJA ULAGANJA OD 0,7 POSTO

sudionika koji na tržištu imaju vladajući položaj. Primjer za to je istražni postupak koji EK vodi protiv Gazproma. U mrežnim industrijama poput energetike nužno je spriječiti nastanak tržišnih struktura koje mogu narušavati učinkovito tržišno natjecanje i smanjiti poticaje za ulaganja i

dužeća EU-a i gospodarstva država članica, ono je prvenstveno važno za europske građane, a to se jasno ogleda u radu Komisije na provedbi mjera protiv kartela", navodi Komisija u izvješću u kojem detaljno izvještava o postupcima istrage kartela. EK izdvaja odluke poput kazne koja premašuje 115 milijuna eura za osam proizvođača i dva distributera maloprodajnih pakiranja za hranu koji su sudjelovali u najmanje jednom od pet odvojenih kartela.

Riječ je o finskom Huhtamäki, francuskim Nespu i Vitembalu, njemačkom Silver Plasticsu, talijanskim Coopboxu, Magic Packu i Sirap-Gemi te britanskom Linpacu. Dva distributera su portugalski Ovarpack i britanski Propack. Osam poduzetnika dobavljača optičkih diskovnih pogona kaženjeno je sa 116 milijuna eura jer su se dogovarali u postupcima nabave koje su organizirali proizvođači računala Dell i Hewlett Packard.

Isto tako, Komisija je u veljači donijela odluku o kartelu u finansijskom sektoru te izrekla kaznu od oko 15 milijuna eura brokerskoj kući ICAP iz Ujedinjene Kraljevine jer je omogućila djelovanje nekoliko kartela u sektoru kamatnih izvedenica u jenima (YIRD). S time u vezi u prosincu 2013. izrečene su novčane kazne nizu velikih banaka nakon što je usvojena odluka o nagodbi. a

inovacije. Stoga je kontrola koncentracija i nadalje jedno od učinkovitih oruđa za osiguranje otvorenosti energetskog tržišta kojim se ujedno osigurava da ulaganja rezultiraju boljim tržišnim uvjetima za poduzeća i kućanstva u EU-u. Primjer koncentracije koja ujedinjuje uspješni razvoj EU tehnologija i njihove sposobnosti da privuku strana ulaganja je odobrenje američkom General Electricu (GE) da preuzme energetsko poslovanje francuskog Alstoma.

Razbijanje kartela štiti građane

"Iako je očuvanje pravednog, transparentnog i otvorenog jedinstvenog tržišta dobro za po-

Talijanski kartel automata za hranu i piće

Talijansko tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja utvrdilo je kako je 11 poduzetnika koji posluju na tržištu automata za prodaju hrane i pića sklopilo zabranjeni sporazum putem ponude za natječaj s ciljem da zadrže svoju tržišnu snagu.

Kartel je započeo 2007. i 2008. godine, a završio između 2014. i 2015. Sudionici su dijeli li liste kupaca i dogovarali prodajne cijene. Ujedno su putem trgovackog udruženja *Associazione Italiana Distribuzione Automatica* koordinirali promjene cijena uslijed vanjskih okolnosti za koje su procijenili da bi mogle ugroziti njihov dogovor.

Primjerice, poduzetnici su na iznose poreza na dodanu vrijednost za proizvode koje su prodavali u automatima do davali 6 posto.

Udruženje je značajno doprinosilo kartelu time što je pomagalo poduzetnicima koordinirati sastanke i sudjeluvati u proturžišnom postupanju. **a**

Kazna proizvođaču cinka zbog zloporabe

Francusko tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja izreklo je sankciju od 69 milijuna eura proizvođaču cinka Umicore zbog zlouporabe vladajućeg položaja na tržištima proizvoda od cinka za krovove i sustave skupljanja kišnica. U razdoblju između 1999. i 2007. Umicore je zabranio svojim distributerima opskrbljivati njegove konkurenate. Umicore je primjenjivao sustav prijetnji i odmazde kojima je osiguravao da distributeri proizvoda od cinka postupaju sukladno obvezama ekskluzivne kupnje. Ove prakse dovele su do izbacivanja konkurenata s tržišta i porasta cijena od 5 do 15 posto koje su utjecale i na maloprodajne cijene. Umicor je provodio i nadzor i nenajavljenе posjete distributerima te zahtijevao objašnjenja u slučaju pada prodaje, a sve kako bi utvrdio jesu li distributeri prodavali konkurentske proizvode. **a**

Sud ukinuo odluku talijanske agencije

Talijanski sud ukinuo je kaznu od 793,829 eura koju je talijanska agencija izrekla 20-oricu poduzetnika koji pružaju usluge televizijske post-produkcije i jednom trgovackom udruženju smatrajući da agencija nije pružila dovoljno dokaza o zabranjenom sporazumu o dogovorenom nadmetanju na javnim natječajima državne radio-televizije.

Naime, razmjena informacija između poduzetnika smatra se protivnom tržišnom natjecanju samo ako agencija uspije dostaviti jasne dokaze da je ta razmjena informacija omogućila poduzetnicima predviđanje buduće poslovne strategije svojih konkurenata.

Sud smatra kako je talijanska agencija svoju odluku temeljila na nepotpunim informacijama, te da su poduzetnici samo razmjenjivali povijesne informacije o prethodnim natječajima, čime nisu proizveli znatan učinak na tržišno natjecanje. **a**

Odobrena koncentracija hotelskih lanaca Marriott i Starwood

Europska komisija odobrila je koncentraciju američkih hotelskih grupa Marriott i Starwood u vrijednosti od 111 milijuna eura.

Koncentracija neće imati učinak na europskim tržištima hotelskog smještaja, upravljanja hotelima i hotelskim franšizama. Marriot, u čijem vlasništvu su i The Ritz-Carlton, Marriott i Delta hoteli, preuzet će Starwood od koji upravlja lancima hotela Sheraton, St. Regis i Westin. Prema nalazu EK, poduzetnik koji će nastati koncentracijom bit će dosta prisutan na tržištima hotela sa 4 i 5 zvjezdica u Europi, osobito u Barceloni, Beču, Milatu, Veneciji i Varšavi.

Međutim, njegova tržišna snaga bit će učinkovito ograničena ostalim hotelskim lancima i neovisnim hotelima. Analiza EK je pokazala kako će nakon provedbe koncentracije hotelski sektor ostati konkurentan za potrošače u Europi. **a**

Odluke AZTN-a objavljene u lipnju 2016.

- [Antena FM, Zagreb i Obiteljski radio d.o.o., Zagreb - ocjena dopuštenosti koncentracije](#)

- [AZTN protiv Ytong probeton d.o.o. - Rješenje kojim se utvrđuje da nije narušeno tržišno natjecanje](#)

- [AZTN protiv Flora VTC Virovitica - Rješenje o ukidanju privremene mjere](#)

- [AZTN protiv Zagrebačkog holdinga - Podružnica Zagrebparking - Rješenje o odbacivanju inicijative](#)

- [Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Prijedlog Zakona o provedbi Uredbe \(EU\) br. 757/2015 od 29. travnja 2015. o praćenju emisija ugljikova dioksida iz pomorskog prometa - Mišljenje](#)